Z důvodů:

Zmatek podle č. 1 § 281 tr. ř. vidí stěžovatel v tom, že hlavní přelíčení bylo přes jeho odpor provedeno před samosoudcem. Stěžovatel má zřejmě za to, že vzhledem k onomu odporu měla býti věc projednána před senátem a že tedy, když se tak nestalo, nebyl soud náležitě obsazen. Výtka je bezdůvodná.

Podle § 6 zák. č. 471/1921 Sb. z. a n. je trestný čin, který náleží k příslušnosti sborového soudu prvé stolice, přikázati k rozsouzení jedinému členu tohoto senátu jako samosoudci, jestliže veřejný žalobce navrhl ve spise obžalovacím (v návrhu zastupujícím spis obžalovací) pro všechny obviněné jako hlavní trest ztrátu svobody do šesti měsíců buď samu o sobě, buď vedle trestu peněžitého nebo jedině trest na penězích, a jestliže žádný z obžalovaných anebo z jejich obhájců nepodá proti tomu odpor ve lhůtě tří dnů počítané ode dne, kdy byl obhájci doručen spis obžalovací (návrh zastupující obžalobu).

Tyto předpoklady byly by tu zřejmě i v souzeném případě, neboť veřejný obžalobce navrhl v obžalovacím spise, aby byl obžalovaný potrestán podle § 82 tr. z. a čl. I § 6 zák. č. 471/1921 Sb. z. a n. a aby bylo hlavní přelíčení ustanoveno před samosoudcem, a ani obžalovaný, ani jeho obhájce, k tomuto účelu podle druhé věty § 6 cit. zák. zřízený, se proti tomuto návrhu ve lhůtě nahoře uvedené neohradil, ba obžalovaný při svém výslechu u okresního soudu v H. dne 22. prosince 1937 naopak výslovně prohlásil, že s návrhy státního zastupitelství (t. j. v obžalovacím spise obsaženými) a tedy i s návrhem s hlediska § 6 zák. č. 471/1921 Sb. z. a n. souhlasí a že sám žádných návrhů nečiní. Tímto souhlasem s návrhem veřejného žalobce stal se návrh ten i pro obžalovaného závazným a přikázání věci k rozsouzení samosoudci nemohlo v zápětí býti dotčeno tím, že obžalovaný později, když byla uplynula lhůta k vyjádření jeho nesouhlasu s návrhem veřejného obžalobce, žádal, aby trestní věc byla projednávána před senátem. Na tom nemůže nic měniti ani okolnost, že prý obhájce, zřízený obžalovanému podle druhé věty § 6 zák. č. 471/1921 Sb. z. a n., opominul dáti mu patřičné právní poučení, když zákon neukládá takovou povinnost obhájci k tomu konci z úřední povinnosti ustanovenému.

Čís. 6174.

K § 24 tiskového zákona. (Pozn. red.: Čti rozhodnutí čís. 6160 Sb. n. s. tr.).

Sepsání příkazu k rozšiřování a rozdělení letáků do balíčků není rozšiřováním ve smyslu § 6 tiskového zákona, nýbrž jen pomocí při rozšiřování (§ 5 tr. zák.).

Byla-li taková činnost vyvinuta v době, kdy zákaz rozšiřování letáků nebyl ještě vyhlášen, nelze toho, kdo ji vyvinul, činiti zodpovědným za pomoc při rozšiřování, i když nezabránil rozšiřování po vyhlášení zákazu.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1938, Zm I 234/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečním stížnostem obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem podle § 24 tisk. zák., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Z důvodů:

Podle skutkových zjištění napadeného rozsudku pořídil obžalovaný B. na podnět poslance N. příkaz k rozšiřování letáků a obžalovaný A. rozdělil letáky do balíčků po sto kusech. Ježto rozšiřování uvedených letáků bylo zakázáno soudcovským nálezem, který byl vyhlášen v Úředním listě dne 28. října 1937, shledal nalézací soud v uvedené činnosti obou obžalovaných skutkovou podstatu přečinu podle prvého případu § 24 tisk. zák.

Tomuto výroku vytýkají stěžovatelé, 1. že byli neprávem uznáni vinnými, ježto se uvedeného trestného činu mohou dopustiti jen ti, kdo patří k okruhu osob, jež jsou ve styku s tiskařským řemeslem, k nimž však obžalovaní nepatří (§ 281, čís. 9 a) tr. ř.), 2. že jejich nevědomost o zápovědi rozšiřovati letáky nebyla zaviněna (§ 281, č. 9 a) tr. ř.), 3. že nalézací soud nesprávně podřadil nahoře uvedenou činnost obžalovaných pod pojem rozšiřování podle § 24 tisk. zák. (§ 281, č. 10 tr. ř.), 4. že nalézací soud nevyhověl návrhům obhajoby na doplnění řízení o dalších skutečnostech, z nichž prý lze souditi, že nešlo o zaviněnou nevědomost o uvedené zápovědi (§ 281, č. 4 tr. ř.), a konečně, 5. že výrok nalézacího soudu o subjektivní vině obžalovaných je vadný podle § 281, č. 5 tr. ř.

K 1. Podle § 24 je trestný ten, kdo rozšiřuje tiskopis; nerozeznává se tu však mezi osobami, s jejichž povoláním souvisí rozšiřování tiskopisu, a osobami, u nichž tomu tak není. Takové rozlišování nelze dovoditi ani z různých předpokladů subjektivní viny v obou případech podle uvedeného zákonného ustanovení, totiž, že v prvém případě stačí již zaviněná nevědomost (nedbalost) o zápovědi rozšiřovati tiskopis, vyřčené soudcovským nálezem, kdežto v druhém případě je třeba vědomosti o tom, že se rozšiřuje zabavený tiskopis. Vždyť důvodem pro různé podmínky subjektivní viny v obou případech je toliko povaha tiskopisu, totiž zda jde o tiskopis, jehož rozšiřování bylo soudcovským nálezem zapovězeno, či zda jde o tiskopis, jenž byl zabaven. Uvedené podmínky subjektivní viny mohou však býti splněny u každého, kdo rozšiřuje tiskopis zakázaný nebo zabavený bez rozdílu, zda rozšiřování tiskopisu je v souvislosti s jeho povoláním či nikoliv.

Nepochybil proto nalézací soud, uvažoval-li o vině obžalovaného s hlediska prvého případu § 24 tisk. zák., třebas obžalovaný není osobou, s jejímž povoláním je spojeno rozšiřování tiskopisu.

K 2. K subjektivní vině podle prvého případu se vyžaduje zaviněná (nedbalá) nevědomost rozšiřovatele tiskopisu o tom, že řádně vyhlášeným soudcovským nálezem bylo zapovězeno rozšiřovati tiskopis (srov.

rozh. č. 2257, 5281, 5370 Sb. n. s.; Miřička: Trestní právo hmotné, str. 259)); rozšiřovatel se stává beztrestným, prokáže-li, že beze své viny nemohl nabýti vědomosti o soudním zákazu (Sládeček: Tiskové právo trestní a policejní, str. 133, Liszt: Lehrbuch des Oest. Pressrechtes, str. 337). Mohl by na příklad omlouvati obžalovaného skutkový omyl o tom, že zápověď rozšiřovati byla uveřejněna, pokud takový omyl nebyl zaviněn nedostatkem náležité péče (srov. Miřička: O formách viny trestné, str. 134; vydání z r. 1902).

V souzeném případě se stěžovatelé snaží dovoditi, že jejich nevědomost o zápovědi rozšiřovati leták nebyla jimi zaviněna, ježto jsou lidmi jednoduchého školního vzdělání, kteří vůbec neměli o tom vědomosti, jak se uveřejňují soudcovské zápovědi rozšiřovati tiskopis, že však o zaviněnou nevědomost může jíti jedině u těch osob, s jejichž povoláním souvisí účast na rozšiřování tiskopisu, neboť taková nevědomost je u nich již porušením povinností spojených s jejich povoláním.

Snaží-li se zmateční stížnost dovoditi uvedený svůj závěr z ustanovení § 233 tr. z., nelze s ní souhlasiti. Vždyť toto ustanovení pojednává o zcela jiné otázce, totiž o tom, že se neznalostí trestního zákona (právním omylem) nikdo nemůže omlouvati.

Již nahoře (pod 1.) bylo dovozeno, že prvý případ § 24 tisk. zák. není deliktem, jehož by se mohla dopustiti jen osoba provozující povolání, s nímž je spojeno rozšiřování tiskopisu, nýbrž že je deliktem, jehož se může dopustiti každý rozšiřovatel tiskopisu.

Povinnosti rozšiřovatelovy je posouditi objektivně; vstoupí-li kdo v určitý poměr, je povinen si osvojiti znalost příslušných předpisů (Miřička: O formách viny trestné — 1902, str. 134); počali-li obžalovaní, třeba byli lidmi jednoduchého školního vzdělání, rozšiřovati tiskopis, bylo jejich povinností se přesvědčiti, zda nejde o zakázaný tiskopis (srov. důvody rozh. čís. 1473 Sb. n. s.), zvláště šlo-li o letáky, vydané politickou stranou. Jestliže to neučinili, jednali nedbale.

Nelze proto ve skutečnosti, že obžalovaní jsou lidé jednoduchého školního vzdělání, spatřovati důvod, jenž by mohl omluviti jejich nevědomost, zejména v tom směru, že nevěděli ani o tom, že se zákazy rozšiřovati tiskopis uveřejňují v Úředním listě (srov. důvody rozh. čís. 2705 Sb. n. s.). — — — —

Okolnost, že příkaz k rozšiřování letáků vyšel od poslance N., obžalované neomlouvá, neboť tím nesplnili svoji povinnost přesvědčiti se před rozšiřováním letáků, zda to bylo zapovězeno soudcovkým nálezem; že se obžalovaní u poslance N. ujistili, že nedošlo k zákazu, nebylo tvrzeno.

Nelze proto přisvědčiti zmateční stížnosti, že v souzeném případě šlo o skutečnosti, z nichž lze souditi na to, že obžalovaní nezavinili svoji nevědomost o zákazu podle § 24 tisk. zák.

K 3. Přisvědčiti je však zmateční stížnosti, pokud vytýká, že činnost obžalovaných, jak ji zjistil napadený rozsudek, nelze podřaditi pod pojem »rozšiřování« podle §§ 24, 6 tisk. zák. (§ 281, čís. 9 a) tr. ř.).

Pořídil-li obžalovaný B. příkaz k rozšiřování letáků a rozdělil-li obžalovaný A. letáky do balíčků, nejde o žádnou z činností uvedených v § 6 tisk. zák., jež činily letáky přístupnými individuálně neomezenému počtu osob (rozh. čís. 3459, 4096 Sb. n. s.), nýbrž šlo toliko o činnost uvedenou v § 5 tr. z., totiž o pomoc při rozšiřování (srov. Milotův názor vyslovený na str. 36 spisu Tiskové právo, 1933).

Byla-li však taková činnost vyvinuta v době, kdy nebyl ještě vyhlášen zákaz rozšiřovati tiskopis, nelze činiti zodpovědným za pomoc při rozšiřování tiskopisu podle § 24 tisk. zák. toho, kdo poskytl pomoc, i když nezabránil rozšiřování tiskopisu, které se stalo až po vyhlášení zákazu (srov. rozh. čís. 571 víd. sb.).

Nalézací soud (vycházeje z nesprávného právního názoru, že činnost obžalovaných je »rozšiřování« tiskopisu podle § 24 tisk. zák., k němuž došlo jinými osobami 29. října 1937) opominul přesně zjistiti, do které doby spadá činnost toho kterého obžalovaného, jak byla nahoře uvedena, nýbrž uvedl, že letáky přinesl koncem září nebo počátkem října 1937 poslanec N., že pak obžalovaný B. pořídil příkaz k rozšiřování těchto letáků a obžalovaný A. rozdělil potom letáky do balíčků; tyto letáky rozdělil 29. října 1937 funkcionář strany X. na jednotlivé okresy ve V.

Z tohoto zjištění není tudíž zřejmé, kdy byla provedena a ukončena činnost obžalovaných, zejména, zda se to stalo před či po 28. říjnu 1937; nelze proto zodpověděti otázku, zda šlo o činnost trestnou podle ustanovení § 5 tr. z. a § 24 tisk. zák.

Čís. 6175.

Zproštění od závazku uvésti jméno nakladatelovo ve smyslu § 9, odst. 2 tiskového zákona se vztahuje jen na výrobek tisku, který skutečně slouží jen potřebám tam uvedeným. Sleduje-li však výrobek tisku vedle toho ještě i další účel (získati výhody příslušníkům jedné politické strany), podléhá předpisu prvého odstavce § 9 tiskového zákona, byť i byl jeho obsah sám o sobě nezávadný.

Nakladatelem ve smyslu § 9, odst. 1 tiskového zákona je osoba, která obstarává rozmnožování a rozšiřování tiskopisu. Nevyžaduje se, aby se rozšiřování dálo za úplatu.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1938, Zm I 238/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnosti obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem podle § 9, odst. 4 tisk. zák.

Z důvodů:

Podle § 9, odst. 2 tisk. zák. jsou zproštěny závazku uvésti jméno nakladatele jen takové výrobky tisku, jež se vydávají pouze pro potřebu živnosti a obchodu nebo domácího a společenského života, jako formuláře, ceníky, navštívenky a pod.